

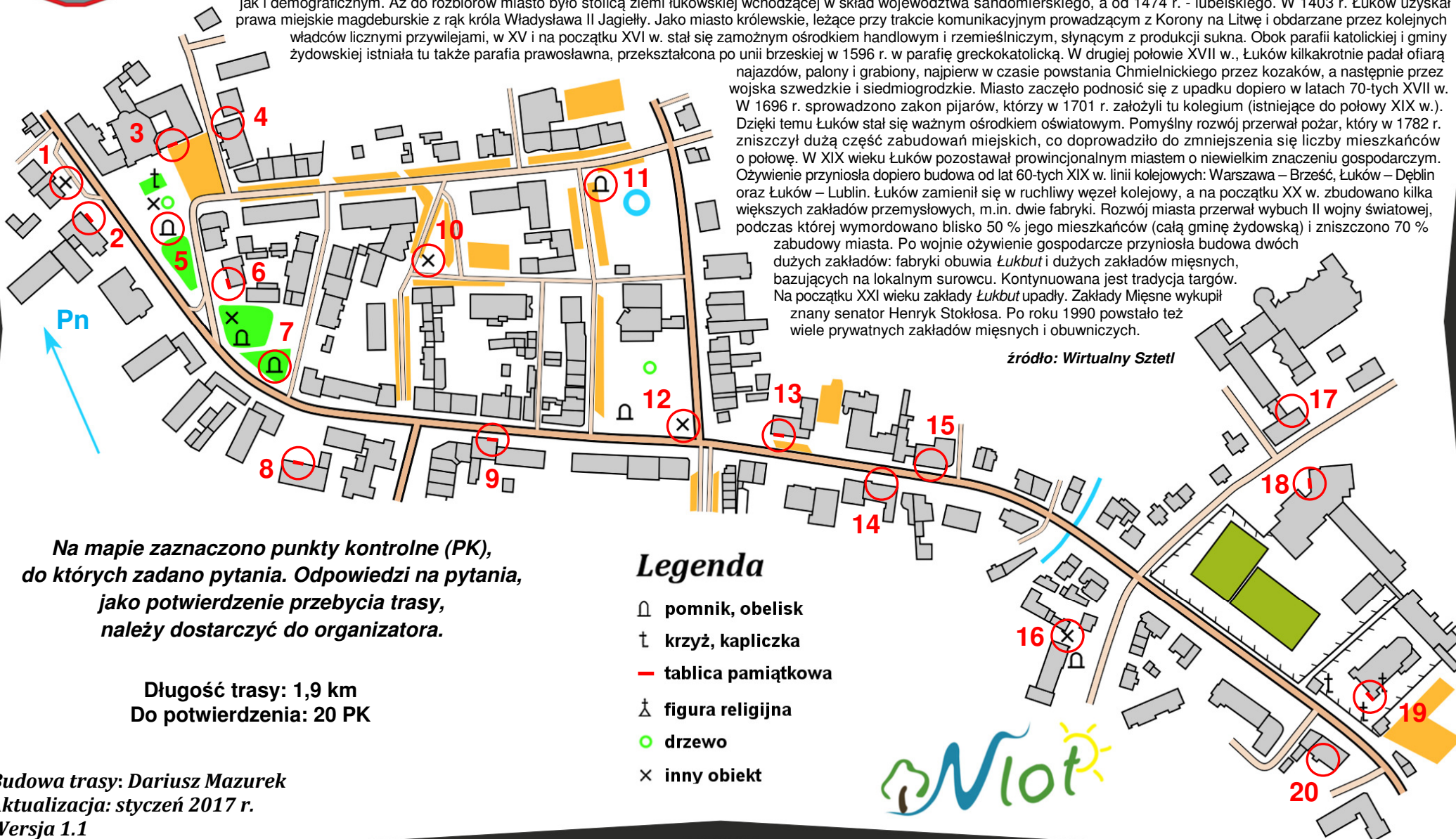


Łuków – Od wójta do plebana

1/L/17

Pierwsza osada została założona tutaj prawdopodobnie w drugiej połowie XII lub na początku XIII w., wraz z pogranicznym grodem kasztelańskim, strzegącym przed niebezpieczeństwem zagrażającym Małopolsce od strony północnej. Źródła z 1233 r. potwierdzają istnienie tutaj twierdzy o dużym znaczeniu strategicznym. W 1250 r. Bolesław Wstydlivy, chcąc powstrzymać najazdy okolicznych ludów osadził w Łukowie templariuszy i podjął próbę utworzenia biskupstwa, mającego mieć charakter misyjny na Jaćwieży i Rusi. Przedsięwzięcie to, chociaż początkowo zyskało aprobatę Stolicy Piotrowej, to na skutek interwencji Krzyżaków, ostatecznie zakończyło się niepowodzeniem. W 1364 r. Łuków otrzymał od króla Kazimierza III Wielkiego status wolnego miasta. Z kolei polsko-litewska unia personalna, zawarta w Krewie w 1385 r., położyła kres najazdom, umożliwiając trwały rozwój zarówno pod względem gospodarczym, jak i demograficznym. Aż do rozbiorów miasto było stolicą ziemi łukowskiej wchodzącej w skład województwa sandomierskiego, a od 1474 r. - lubelskiego. W 1403 r. Łuków uzyskał prawa miejskie magdeburskie z rąk króla Władysława II Jagiełły. Jako miasto królewskie, leżące przy trakcie komunikacyjnym prowadzącym z Korony na Litwę i obdarzane przez kolejnych władców licznymi przywilejami, w XV i na początku XVI w. stał się zamożnym ośrodkiem handlowym i rzemieślniczym, słynącym z produkcji sukna. Obok parafii katolickiej i gminy żydowskiej istniała tu także parafia prawosławna, przekształcona po unii brzeskiej w 1596 r. w parafię greckokatolicką. W drugiej połowie XVII w., Łuków kilkakrotnie padał ofiarą najazdów, palony i grabiony, najpierw w czasie powstania Chmielnickiego przez kozaków, a następnie przez wojska szwedzkie i siedmiogrodzkie. Miasto zaczęło podnosić się z upadku dopiero w latach 70-tych XVII w. W 1696 r. sprowadzono zakon pijarów, którzy w 1701 r. założyli tu kolegium (istniejące do połowy XIX w.). Dzięki temu Łuków stał się ważnym ośrodkiem oświatowym. Pomyślny rozwój przerwał pożar, który w 1782 r. zniszczył dużą część zabudowań miejskich, co doprowadziło do zmniejszenia się liczby mieszkańców o połowę. W XIX wieku Łuków pozostawał prowincjonalnym miastem o niewielkim znaczeniu gospodarczym. Ożywienie przyniosła dopiero budowa od lat 60-tych XIX w. linii kolejowych: Warszawa – Brześć, Łuków – Dęblin oraz Łuków – Lublin. Łuków zamienił się w ruchliwy węzeł kolejowy, a na początku XX w. zbudowano kilka większych zakładów przemysłowych, m.in. dwie fabryki. Rozwój miasta przerwał wybuch II wojny światowej, podczas której wymordowano blisko 50 % jego mieszkańców (całą gminę żydowską) i zniszczono 70 % zabudowy miasta. Po wojnie ożywienie gospodarcze przyniosła budowa dwóch dużych zakładów: fabryki obuwia *Łukbut* i dużych zakładów mięsnych, bazujących na lokalnym surowcu. Kontynuowana jest tradycja targów. Na początku XXI wieku zakłady *Łukbut* upadły. Zakłady Mięsne wykupił znany senator Henryk Stokłosa. Po roku 1990 powstało też wiele prywatnych zakładów mięsnych i obuwniczych.

źródło: Wirtualny Sztetl



Na mapie zaznaczono punkty kontrolne (PK), do których zadano pytania. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Długość trasy: 1,9 km
Do potwierdzenia: 20 PK

Budowa trasy: Dariusz Mazurek
Aktualizacja: styczeń 2017 r.
Wersja 1.1

Legenda

- 🔔 pomnik, obelisk
- ✝ krzyż, kapliczka
- tablica pamiątkowa
- ⛪ figura religijna
- drzewo
- × inny obiekt



Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (1/L/17)

PK 1	Wzniesiony w 1733 roku budynek Konwiktu Szaniawskich będący internatem dla uczniów pobliskiego kolegium Pijarów. Obecnie siedziba Muzeum Regionalnego. Rzeźba Henryka Sienkiewicza. Kto jest adresatem spoczywającej na kolanach pisarza książki?
PK 2	Klasycystyczny budynek starostwa powiatowego zaprojektowany przez Mateusza Ornano-Chiaratelliego, Francuza, kapitana armii napoleońskiej i zarazem uczestnika walk Powstania Listopadowego. Tablica pamiątkowa. Ilu PeOWiaków zmarło w Łukowie w wyniku działań wojennych?
PK 3	Zespół klasztorny Pijarów z późnobarokową kolegiatą pw. Przemienienia Pańskiego z poł. XVIII wieku. Jaka postać historyczna łączy ze sobą obie tablice pamiątkowe?
PK 4	Budynek dawnej Kasy Skarbowej z poł. XIX wieku. Obecnie obiekt znajduje się w rękach prywatnych. Ile okien wychodzi na północną stronę?
PK 5	Pomnik upamiętniający Powstańców Styczniowych odsłonięty 22 stycznia 1926 roku, z tablicą z wcześniejszego pomnika wystawionego przez młodzież Gimnazjum im. T. Kościuszki na miejscowym cmentarzu parafialnym. W którą rocznicę wybuchu Powstania ufundowano najnowszą tablicę pamiątkową?
PK 6	Przedwojenny dom wzniesiony dla długoletniego dyrektora i ordynatora łukowskiego szpitala. Jego mieszkanie znajdowało się na piętrze, a parter wynajmowano Komunalnej Kasie Oszczędności. Po wojnie siedziba m.in. komendy powiatowej MO. Kim był ten znany, łukowski działacz i społecznik?
PK 7	Pomnik św. Jana Pawła II. Jaki rok wyryto u dołu szaty papieża?
PK 8	Budynek przedwojennego Kina „Oaza”, funkcjonującego tutaj do 2011 roku. Kiedy dokładnie wmurowano informującą o tym, nietypową, tablicę pamiątkową?
PK 9	Dom, w którym mieszkał Bronisław Chaciński, pierwszy Honorowy Obywatel Łukowa. Ile lat tutaj spędził?
PK 10	Replika zabytkowej studni publicznej. Na jaki kolor pomalowano jej wnętrze?
PK 11	Miejsce dawnej synagogi wzniesionej tutaj w II poł. XVIII wieku. Na przełomie XIX i XX wieku Żydzi stanowili blisko 2/3 mieszkańców miasta. Do kiedy stała tutaj bożnica?
PK 12	Plac Solidarności i Wolności z ławeczką Henryka Sienkiewicza oraz Dębem III Tysiąclecia. Co, oprócz czasu, pokazuje ustawiony na placu zegar?
PK 13	Miejsce gdzie pierwotnie stał łukowski magistrat. Na jego dziedzińcu Niemcy dokonali licznych egzekucji. W co mają zostać wplecione dusze tych, którzy stracili tutaj życie?
PK 14	Zabytkowy budynek biblioteki publicznej, w którym przed wojną mieściło się Towarzystwo Kulturalne „Ogniwo”. Kto ufundował ustawione przed budynkiem stojaki rowerowe?
PK 15	Wzniesiony w 2010 roku budynek handlowo-usługowy. Jaki Kościół mieści się tutaj na II piętrze?
PK 16	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Ile hełmów strażackich ułożono na siedzisku zabytkowej sikawki?
PK 17	Gimnazjum nr 2, dawna Szkoła Powszechna im ks. S. Konarskiego powołana do życia w listopadzie 1919 r. Mural. Czego uszlachetnianie?
PK 18	I LO im. T. Kościuszki wywodzące się z powstałej w 1911 roku czteroklasowej Szkoły Handlowej. Gdzie wypowiedziano słowa umieszczone przy wizerunku patrona szkoły?
PK 19	Barokowy kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z lat 1665-1770, wchodzący w skład zespołu klasztoru Bernardynów. Tablica upamiętniająca misję parafialną. Skąd pochodził krzyż?
PK 20	Ciekawy architektonicznie zabytkowy budynek tzw. Starej plebanii. Jaki numer nosi skrzynka elektryczna?

Odpowiedzi należy przestać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.
Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły TRInO.

